ΕΠΕΙΣΟΔΙΑ ΤΩΝ ΑΝΔΡΩΝ ΤΟΥ ΑΓΩΝΟΣ

ΤΟ ΤΡΟΜΠΟΝΙ ΤΟΥ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗ

Τὸ Κουντουριώτικο καράβι στὴ Μαύρη Θάλασσα. Πάσχα στὴν Κωνσταντινούπολι. Οἱ Τοῦρκοι πιάνουν τὰ δυὸ ναυτόπουλα. Ὁ Χαντζερῆς Πασσᾶς καὶ ὁ εὐεργετικὸς ρόλος του. Τῆς τύχης τὰ γυρίσματα. Ἡ τραγωδία τοῦ Παύλου Νεγρεπόντη. Ἡ ἐγγονὴ τοῦ Χαντζερῆ καὶ ὁ νέος Κουντουριώτης. Τὸ ἱστορικὸ τρομπόνι. Ποιὸς τὸ ἔχει σήμερα. Ἡ περίεργη ἱστορία ἑνὸς κειμηλίου, κτλ. κτλ.

Ὁ ἀνέκδοτο ποὺ θὰ σᾶς διηγηθοῦμε σήμερα, ἀναφέρεται στὴ ζωὴ τοῦ Γεωργίου Κουντουριώτη, παπποῦ τοῦ ἐνδόξου ναυάρχου καὶ πρώτου προέδρου τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας :

Ὁ Γεώργιος Κουντουριώτης, μαζὺ μὲ τὸ μεγαλείτερο ἀδελφό του Λάζαρο, κατὰ τὴν ἐφηβική τους ἡλικία, ταξείδευαν μὲ τὸ καράβι τοῦ πατέρα τους, στὴ Μαύρη Θάλασσα. Ὁ Λάζαρος Κουντουριώτης (ὁ ὁποῖος στὰ μετέπειτα χρόνια, ποτὲ δὲν ἐβγῆκε ἀπὸ τὴν Ὕδρα), κατὰ τὴ νεότητά του εἶχε γυρίσει σὲ πολλὰ μέρη τῆς Εὐρώπης, ὥστε δὲν εἶνε ἀληθινοὶ οἱ ἰσχυρισμοὶ κάποιων ἱστορικῶν, ποὺ λένε ὅτι, ποτέ, σὲ ὅλη του τὴ ζωή, δὲν ἐγκατέλειψε τὸ νησὶ τῆς γεννήσεώς του.

Σ' ἕνα ἀπὸ τὰ ταξείδια τους λοιπόν, γυρίζοντας ἀπὸ τὸ Ταϊγάνι, γιὰ τὶς γιορτὲς τοῦ Πάσχα, ἀναγκάστηκαν νὰ πεδίσουν στὴν Κωνσταντινούπολι, γιατὶ ἡ τρικυμία ἦταν δυνατὴ, ἔξω ἀπὸ τὰ Δαρδανέλλια καὶ ὁ κίνδυνος μεγάλος γιὰ τὸ καράβι τους. Ἀπεφάσισαν, λοιπόν, νὰ κάνουν λαμπρὴ στὴν Πόλη καὶ νὰ λειτουργηθοῦν στὴν ἐκκλησία τῶν Πατριαρχείων... Κατὰ τὴν ἡμέρα τῆς Ἀναστάσεως, οἱ δυὸ νεαροὶ Κουντουριώτηδες, πυροβολοῦσαν. Τὸ ἔθιμο τῶν πασχαλινῶν πυροβολισμῶν ἐπικρατοῦσε ἀπὸ πολλὰ χρόνια, καὶ ματαίως οἱ Τοῦρκοι, εἶχαν πολλὲς φορὲς προσπαθήσει νὰ τὸ περιορίσουν.

Στὴν Κωνσταντινούπολι ὅμως, ἐπὶ Σουλτάνου Μαχμούτ, οἱ πυροβολισμοὶ ἦσαν αὐστηρὰ ἀπαγορευμένοι, καὶ οἱ παραβάτες τοῦ φερμανιοῦ — ἂν μάλιστα ἦσαν γκιαούρηδες — διέτρεχαν μεγάλο κίνδυνο...

Ἐνῶ, λοιπόν, οἱ τολμηροὶ Ὑδραῖοι, πυροβολοῦσαν, μιὰ μεγάλη βάρκα τοῦ τουρκικοῦ Ἀμιραρχείου ἐπλησίασε τὸ καράβι τους, καὶ οἱ Ὀθωμανοὶ ἀνέβηκαν ἐπάνω μὲ φωνὲς καὶ βρισιές, συνέλαβαν τοὺς δυὸ ἀδελφοὺς καὶ τοὺς ὁδήγησαν δεμένους στὴν Ἀστυνομία.... Τὰ πράγματα ἦσαν ἄσχημα. Μὲ τὴν περιφρόνησι ποὺ δείχνανε ἀνέκαθεν οἱ Τοῦρκοι στὴν προσωπικὴ ἐλευθερία τοῦ ἄλλου, οἱ δυὸ νεαροὶ Ὑδραῖοι κινδύνευαν νὰ θανατωθοῦν, ἢ τὸ λιγώτερο νὰ θαφτοῦν ζωντανοὶ μέσα στὰ φοβερὰ ἐκεῖνα μπουντρούμια, ὅπως τόσοι ἄλλοι Ἕλληνες, ὅπως ὁ διάσημος ἁρματωλὸς τοῦ 18ου αἰῶνος, Ἀνδροῦτσος, ὁ πατέρας τοῦ Ὀδυσσέως, ὁ ὁποῖος παρεδόθη ἀπὸ τὴν Ἐνετικὴ Κυβέρνησι στοὺς Τούρκους καὶ πέθανε μέσα σ' ἕνα ἀπὸ τὰ σκοτεινὰ αὐτὰ κάτεργα.

***

Εὐτυχῶς γιὰ τοὺς ἀδελφοὺς Κουντουριώτηδες ἐπενέβη καὶ ἐμεσολάβησε ὑπερασπιστής, ὁ χριστιανός, μέγας διερμηνεὺς τοῦ Στόλου, Χαντζερῆς, ἰσχυρώτατος τὴν ἐποχὴ ἐκείνη στὸ Διβάνι, κ' ἔτσι τοὺς ἀπελευθέρωσαν.

Μόλις, λοιπόν, τοὺς ἔβγαλαν ἀπὸ τὴ φυλακή, οἱ Ὑδραῖοι ἔτρεξαν νὰ σηκώσουν ἄγκυρα καὶ νὰ φύγουν, προτιμῶντας ν' ἀντιμετωπίσουν τὴ λύσσα τῶν κυμάτων, παρὰ τὴν παλιμβουλία τῶν Ὀθωμανῶν.

Ἔφτασαν στὴν Ὕδρα, στὸ σπίτι τους. Ὁ Γεώργιος Κουντουριώτης δὲν ἐλογάριασε πολὺ τὸ ἐπεισόδιο, φαίνεται ὅμως ὅτι στὸ Λάζαρο — ποὺ ἦταν ἄλλη ἰδιοσυγκρασία — ἡ περιπέτεια τοῦ ἔκανε δυνατὴ ἐντύπωσι, γιατὶ ἀπὸ τότε δὲν ἐβγῆκε ἔξω ἀπ' τ' ἀκρογιάλια τῆς Ὕδρας !...

Κατὰ τὸ 1849, ὁ γυιὸς τοῦ Γεωργίου Κοιντουριώτη, Θεόδωρος, ἐγύριζε ἀπὸ τὸ Παρίσι, ὅπου τὸν εἶχε στείλει ὁ πατέρας του νὰ συμπληρώσῃ τὶς νομικές του σπουδές... Λίγο, μετὰ τὸν ἐρχομό του στὰς Ἀθήνας, νυμφεύθηκε τὴ Λουκία, ὡραία κόρη τοῦ τότε Χιώτη πλουσίου Παύλου Νεγρεπόντη, ὁ ἀποῖος εἶχε κατεβεῖ στὴν Ἑλλάδα γιὰ νὰ ἱδρύσῃ Τράπεζα, χωρὶς νὰ τὸ κατορθώσῃ.

Ὁ Παῦλος Νεγρεπόντης, βρῆκε οἰκτρὸ τέλος στὰς Ἀθήνας. Τὸ Φεβρουάριο τοῦ 1864, ὁ Χιώτης τραπεζίτης, βρέθηκε μαχαιρωμένος, στὴν κρεββατοκάμαρά του. Τὴ νύχτα, εἶχαν μπεῖ κακοῦργοι στὸ σπίτι του — ποὺ βρισκότανε κοντὰ στὸ σημερινὸ Ὀρφανοτροφεῖο Χατζηκώστα — καὶ τὸν ἔσφαξαν, χωρὶς κανεὶς τοῦ σπιτιοῦ νὰ τὸ ἐννοήσῃ. Τὸ πτῶμα τοῦ δυστυχισμένου Νεγρεπόντη, εἶχε δέκα μαχαιριὲς στὸ στῆθος, καὶ ὁ λαιμός του ἦταν κομμένος.

Ἡ ἐφημερίδες τῆς ἐποχῆς γράφουν πολλά.

Ἡ φήμη εἶχε σκορπίσει πολλὲς ἱστορίες γιὰ τὴν τρομαχτικὴ αὐτὴ δολοφονία. Πολλοὶ ἐπιμένουν ὅτι τὴ δολοφονία παρεσκεύασαν οἱ ἀντίπαλοί του τραπεζίτες, ποὺ ἤθελαν νὰ πάρουν ἀπὸ τὴν Κυβέρνησι τὸ προνόμιο τῆς ἱδρύσεως τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης, καὶ ἐπλήρωσαν Ἰταλοὺς δολοφόνους.

Λάζαρος Κουντουριώτης

Ποῖοι ὅμως ἦσαν αὐτοὶ οἱ ἀντίπαλοι καὶ πῶς ἐκκλοφόρησε μιὰ τέτοια φήμη, οὔτε ἡ δικαστικὴ ἀρχή, οὔτε ἡ οἰκογένεια τοῦ θύματος, μπόρεσε νὰ μάθῃ. Ἔτσι, ἔμεινε θαμμένη στὸ σκοτάδι, ἡ στυγερὴ αὐτὴ δολοφονία, ἂν καὶ ἔκαμε μεγάλη ἐντύπωσι τότε στὴν ἀθηναϊκὴ κοινωνία.

Ὁ Παῦλος Νεγρεπόντης, εἶχε πάρει γυναῖκα μιὰ ἀπὸ τὶς κόρες τοῦ μεγάλου διερμηνέως Χαντζερῆ, ποὺ ἔσωσε τὸ Λάζαρο καὶ τὸ Γεώργιο Κουντουριώτη. Γιατί, καθὼς φαίνεται, ἡ τύχη βρίσκει καμμιὰ φορὰ τρόπο νὰ ἑνώνῃ τὰ πρόσωπα καὶ νὰ δημιουργῆ ἀπροσδόκητα γεγονότα, ὅπως στὴν πλοκὴ τῶν δραμάτων... Ὅταν τὸ ζευγάρι τῶν νεονύμφων ἐπῆγαν στὴν Ὕδρα νὰ ἐπισκεφθοῦν τὸ θεῖο τους Λάζαρο Κουντουριώτη, γέροντα πειά, ὁ ἄρχοντας αὐτὸς θυμήθηκε τὴν πασχαλινὴ περιπέτειά του στὴν Κωνσταντινούπολι, καὶ ὅτι τὴ σωτηρία τους τὴν ὤφειλαν στὴν ἐπέμβασι τοῦ Χαντζερῆ, ποὺ ἦταν παπποῦς τῆς γυναικὸς τοῦ ἀνηψιοῦ του. Γιὰ ἀνάμνησι τοῦ ἐπεισοδίου αὐτοῦ, ὁ Λάζαρος ἐχάρισε στὴν καινούργια ἀνηψιά του ἕνα τρομπόνι, στολισμένο μὲ ἀσημένια ἐξαρτήματα. Τὸ ὅπλο αὐτὸ ἦταν ἔργο τοῦ ξακουσμένου Ἰσπανοῦ ὁπλοποιοῦ Καμινάτσι, τοῦ ὁποίου τὰ ὅπλα, στολισμένα κατὰ τὴ Καταλωνικὴ τεχνοτροπία ἦταν ὀνομαστὰ σὲ ὅλον τὸν κόσμο...

Τὸ τρομπόνι αὐτὸ ἦταν ἐκεῖνο μὲ τὸ ὁποῖο πυροβολοῦσε στὴν Πόλη καὶ εἶχε γίνει ἀφορμὴ νὰ τὸν συλλάβουν οἱ Τοῦρκοι. Τὸ διατηροῦσε δέ, γιὰ νὰ τοῦ θυμίζῃ τοὺς καιροὺς τῆς θερμῆς νεότητος καὶ τῶν κινδύνων. Ἡ εἴσοδος ὅμως τῆς ἐγγονῆς τοῦ σωτῆρος του στὴν Κουντουριώτικη οἰκογένεια, δικαιολογοῦσε τὸ χάρισμα τοῦ ἱστορικοῦ ὅπλου στὴ νεόνυφη.

***

Ὅταν, κατὰ τὸ 1857, γεννήθηκε ὁ κ. Παῦλος Κουντουριώτης, ἡ μητέρα του τοῦ τὸ χάρισε, βάζοντάς το πλάγι στὴν κούνια, ὡς σύμβολο τοῦ πολεμικοῦ του προορισμοῦ. Ἀπὸ τὴν ἡμέρα ἐκείνη ὁ νικητὴς τῆς Ἕλλης δὲν ἐχωρίσθη ἀπὸ τὸ ἱστορικὸ κειμήλιο τῶν προγόνων του.

περιορισθεὶς μόνο νὰ τὸν ἀπομακρύνῃ ἀπ' τὴν ἀρχή, βρῆκαν τὴν εὐκαιρία νὰ τὸν ἐκδικηθοῦν, μετὰ τὸ θάνατό του. Ἔτσι κατώρθωσαν, ἐπὶ βασιλείας τῶν διαδόχων τοῦ Μεγάλου Πέτρου καὶ ἐξώριαν τὸν Μεντζικὼφ στὴ Σιβηρία.

Μὰ στὸν καιρὸ τῆς δυστυχίας του, ὁ Μεντζικὼφ ἔδειξε ἀξιοθαύμαστη μεγαλοψυχία καὶ καρτερία. Ἀφοσιώθηκε στὴ θρησκεία καὶ περνοῦσε τὶς ἡμέρες του μὲ προσευχὲς καὶ νηστεῖες.

Κατὰ τὸ δραματικὸ ταξεῖδι του πρὸς τὸν τόπο τῆς ἐξορίας του, εἶδε μὲ σταραγμὸ ψυχῆς, νὰ πεθαίνουν στὸ δρόμο ἀπὸ τὶς κακουχίες κ' ἀπὸ τὸ κρῦο, ἡ σύζυγος κ' ἡ μιὰ ἀπὸ τὶς δυὸ κόρες του, ἡ ὁποία ἦταν ἀρραβωνιασμένη μὲ τὸν Τσάρο Πέτρο Β'.

Ἔπειτ' ἀπὸ λίγο καιρό, πέθανε κ' ὁ ἴδιος. Τότε ἡ Τσαρίνα Ἄννα, ἀνεκάλεσε στὴν Αὐλή, τὴ μικρότερη κόρη του καὶ τὸ γυιό του, στοὺς ὁποίους καὶ ἀπέδωσε ἕνα μέρος τῶν κατασχεθέντων ἀγαθῶν τοῦ πατέρα τους.

ΑΝΕΜΩΝΕΣ

ΣΤΟΝ ΑΝΕΜΟ

Ὁ φιλάργυρος εἶνε ὁ ἔμπιστος ταμίας τῶν κληρονόμων του.

Φρέδρο

Μισῶ τὸν φανατισμὸ στὴν πολιτικὴ καὶ τὸν ἀποστρέφομαι στὴ θρησκεία.

Φρειδερῖκος Α'.

Ἡ κενοδοξία εἶνε τὸ πιὸ βλακῶδες καὶ ἐπιζήμιο ἐλάττωμα τοῦ ἀνθρώπου.

Βαλβὲρ